

Vragen en antwoorden bij het RIVM rapport "Water quality standards for imidacloprid - Proposal for an update according to the Water Framework Directive"

BEDOELD VOOR INTERN GEBRUIK

Het RIVM heeft in 2008 de norm opgehoogd en nu weer verlaagd, hoe zit dat?

Vóór 2008 was er geen officieel vastgestelde norm. Het MTR van 13 nanogram per liter dat in de Bestrijdingsmiddelenatlas wordt genoemd, was een indicatieve waarde uit 2002 die met een grote veiligheidsfactor was afgeleid. In 2008 is een norm van 67 nanogram per liter afgeleid volgens de methodiek van de Kaderrichtlijn water. Met de gegevens die er toen waren, kwam die norm hoger uit dan het indicatieve getal. Tussen 2008 en nu zijn er veel waterdieren getest en daar blijken heel gevoelige soorten tussen te zitten. Dat de nieuwe norm ongeveer hetzelfde is als het oude indicatieve MTR van vóór 2008 is min of meer toeval.

Is bij de nieuwe norm ook rekening gehouden met bijen?

Normen voor oppervlaktewaterkwaliteit zijn bedoeld om het waterecosysteem te beschermen. Hiervoor worden gegevens van zoveel mogelijk waterorganismen meegenomen. Omdat bijen niet in water worden getest, zitten ze niet als individuele soort in de dataset. De groep insecten is wel vertegenwoordigd.

Is de nieuwe norm ook veilig voor mensen die in contact komen met water?

Ja. In 2011 heeft het RIVM een apart onderzoek gewijd aan de risico's van imidacloprid in oppervlaktewater voor de mens. Uit dat onderzoek bleek dat de gemeten concentraties van imidacloprid geen risico voor mensen opleveren, ook al liggen ze boven de huidige norm. De oude norm was dus al beschermend voor mensen en de nieuwe norm is nog lager. Voor meer informatie, zie <http://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/601712008.pdf>.

Waarom is de toelatingsnorm van het Ctgb hoger dan het RIVM-voorstel?

De toelatingsnorm van het Ctgb is een factor 3 hoger dan de waterkwaliteitsnorm die door RIVM wordt voorgesteld. De wijze van afleiding van waterkwaliteitsnormen wijkt in sommige gevallen af van de methode voor het afleiden van de toelatingsnorm. De beide normenkaders dienen ook een ander doel. De KRW norm beschermt aquatische ecosystemen in het oppervlaktewater, terwijl de toelatingsnorm beoordeelt of er geen onacceptabele risico's optreden in kavelsloten na het op de markt brengen van het middel.

Wanneer gaan de nieuwe normen gelden?

De nieuwe normen worden overgenomen bij de herziening van de Regeling monitoring Kaderrichtlijn water. Dat is in 2015. Tot die tijd is de huidige norm officieel nog van kracht, maar waterbeheerders gaan bij het maken van beheerplannen al rekening houden met de nieuwe norm.

Is de nieuwe norm wel meetbaar?

Volgens de Bestrijdingsmiddelenatlas kan de oude indicatieve waarde van 13 nanogram per liter op een aantal meetlocaties niet worden aangetoond. Met een nog lagere norm zal dit probleem misschien op meer locaties optreden. Dit betekent dat moet worden gewerkt aan betere analysetechnieken. Dit probleem speelt overigens bij meer bestrijdingsmiddelen. Als imidacloprid in het water wordt gevonden terwijl de meetgrens hoger is dan de norm, is dit direct een bewijs dat de norm wordt overschreden.

De Tweede Kamer heeft onlangs een motie aangenomen om de neonicotinoïden te verbieden, gaat dat ook gebeuren?

De moties van de Tweede Kamer zijn momenteel in behandeling bij het ministerie van Economische Zaken en I&M.

Als de stof wordt verboden, waarom dan een nieuwe norm?

Het is niet bekend of de stof inderdaad zal worden verboden. Om de waterkwaliteit te kunnen toetsen is er sowieso een goede norm nodig. Het RIVM zal het rapport ook onder de aandacht brengen van onze buurlanden zodat ook zij gebruik kunnen maken van de gegevens in het rapport.

Wat betekent de nieuwe norm voor imidacloprid nu voor de huidige toegelaten middelen?

Het aanpassen van waterkwaliteitsnormen heeft geen directe invloed op de toelating. In principe kan het aantal normoverschrijdingen wel toenemen indien de norm is aangescherpt bij een ongewijzigde toelating. De verwachting is echter dat de emissies naar oppervlaktewater ook omlaag zullen gaan, omdat ook de toelatingsnorm recent fors is aangescherpt en diverse toelatingen zijn verboden (zaadcoating) of aangescherpt (glastuinbouw). Het is natuurlijk wel zo dat toetsing van historische metingen aan de nieuwe norm grotere en meer overschrijdingen zullen laten zien.

Gaat het Ctgb nu alle middelen met imidacloprid herzien?

Nee, het Ctgb heeft wel recent de imidacloprid toelatingen voor de glastuinbouw herzien. Op grond hiervan mag een teler alleen imidacloprid gebruiken in de kas indien de spui vanaf 1 januari 2014 is voorzien van een zuivering. Daarnaast is er in de EU voor drie neonicotionide insecticiden (waaronder imidacloprid) een twee jarig verbod op zaadcoating toepassingen afgekondigd, vanwege mogelijke risico's voor bijen. Het gebruik van andere toepassingen van imidacloprid leidt volgens de toelatingsbeoordeling van het Ctgb niet tot onacceptabele risico's voor het milieu. Daarom is er geen juridische grond alle toepassingen van imidacloprid te verbieden.

Wat betekent dit voor de lozingen uit de kassen, mogen die nu niet meer na 1 januari 2015?

De verlaagde waterkwaliteitsnorm heeft geen directe invloed op de toelating. Maar in het wettelijk gebruiksvoorschrift van imidacloprid zijn voor glastuinbouw toepassingen vanaf 1 januari 2014 zuiveringsvoorzieningen voorgeschreven op de spui. Dit betekent dat tuinders deze stof ook alleen kunnen gebruiken als deze zuiveringsvoorziening operationeel is op het bedrijf. De voorgeschreven zuiveringsmaatregelen hebben een dermate hoog rendement dat de restemissie zouden moeten kunnen voldoen aan nieuwe oppervlaktewaternorm voor imidacloprid.